

tóvel kezd, aki (*Vásony Lajos*) a régi szellemben a programmot így foglalja össze: nemzeti szellemű nőnevelés, a tanítónők érdekeinek támogatása, az Erzsébet-Nőiskola volt növendékeinek összetartása, ismeretterjesztés, tanácsadás. *Berta Ilona* a 25 évi szerkesztés után visszalépő *Sebestyén Stetina* Ilona működését s a Nemzeti Nőnevelés eredeti, Péterfy Sándor, Sebestyén Gyula és Komáromy Lajos lelkéből származó munkatervét ismerteti; azt a gondolatot ébreszti az olvasóban, hogy e folyóiratnak épen a nemzeti nőnevelés érdekében ennek történetét is méltó volna visszaemlékezések és rendszeres tanulmányok által felderítenie. Egész terjedelmében közlik *Fináczy Ernő* elnöki megnyitóját (Az iskolai felügyeletről). Állandó rovatok: nőnevelési szemle, külf. lapszemle, irodalom.

Nevelés (Máramarosi Tanügy; 1914, nov.-dec.). *Keszler K.* a háborútól a magyar művelődési politika újjászületését, a magyar állampolgári nevelés kialakulását várja; a népoktatás terén látja a legnagyobb feladatokat. Sürgeti az egyes vidékek pedagógiai állapotrajzáinak elkészítését, erre nézve a munka szervezését; s közli, hogy a máramarosmegyei tanítóegyesület már gyűjti is az ottani nevelési feladatok megállapítása érdekében az adatokat; szükségesnek tartja azonban határozott kérdőpontok kidolgozását. — A máramarosi példa követése és az eredmények egységes feldolgozása ma legfőbb nemzeti érdekünk.

Népművelés (1915, 1. sz.). Az *Új Élet* ismét a régi címen jelenik meg s ezután tisztán pedag. folyóirat lesz. Szerkesztője Weszely Ödön, helyettes szerk. Ozorai Frigyes. *Bárczy István* összefoglalja a lap eddigi törekvéseit, megokolja a cím és tartalom változásait s új programmul kitűzi ezt: alkalmazkodik «a kor követelményeihez, megindítja azt a nagy munkát, mely a pedagógiára vár», t. i. a testi és szellemi nevelés programjának a nemzeti védelem szempontjából való kidolgozását. *Déri F.* a háborúnak a főváros oktatásügyére tett hatását ismerteti; óv attól, hogy már ma vonjanak le tanulságokat a nevelésre nézve, mert az alkalmi hatás túlzásra ragad. *Gockler L.* nagyobb tanulmányt kezd Herbart erkölcs-tanáról. *Horváth C.* a sárospataki kollégium multjából közöl 200 éves, időszzerű adatot a földrajztanítás történetéhez. *Répay D.* a ruténekről közöl rövid ismertetést. Két más cikkem kívül külföldi és belföldi szemle, a Főv. Ped. Szem. részére külön rovat s könyvismertetések vannak e számban. — A *Magyar Paedag. Társ.* idei közgyűléséről (63. l.) egyebek közt ezt is írja a N—s: «A pénztári jelentés szerint a lefolyt év deficittel végződött, ami általános meglepetést keltett, mert a Társaság folyóirata erősen megcsappant terjedelemben jelent meg és azt hittük, ez a nem épen szerencsés helyen alkalmazott takarékoskodás arra szolgált, hogy a pénztári mérleg egyensúlyát megmentse.» A mostani idő vitatkozásra nem alkalmas ugyan, de mivel ez a folyóirat most már másodízben (l. *Új Élet* 1914 febr.) szükségesnek találta a pénztári jelentés ilyenmű kommentálását, kénytelenek vagyunk ez ügyet szóvá tenni. Minden kritikát megbecsülünk. Az idézett sorokban azonban nem kritika van, hanem kisszerű csipkedés, mely magához a N—s-hez nem méltó. A szerkesztő úr, aki a M. P. T.-nak rendes tagja s a M. P.-nak 6 éven át volt érdemes szerkesztője, tudja és tőle megtudhatta

volna a cikkíró is, hogy Társaságunk anyagi ügyeinek kezelése mintaszerű. A szóban levő hiány egyébként csak 156 K 41 f s a M. P. terjedelme csak 3 ívvel kevesebb a rendesnél. Vajjon a mostani súlyos időkben, amikor a tagsági díjakból élő társaságok rendkívüli nehézségekkel küzdenek, szabad-e egy 5—6000 koronával dolgozó társaságnak 156 K hiányt szemére vetni s ezt a folyóirat terjedelmének csökkenésével célszerűen szembehelyezni: azt a N—s és a M. P. jóakarató olvasóinak ítéletére bízuk.

Népnevelési Közlöny (1915, febr. 15.). Magdics K.-nak a M. P. idei 108. lapján is említett észrevételére *Bursics E.* idézi 1904-ben megjelent «Külön órát a mesének!» c. dolgozatát, melyben a történelem elemi iskolai tanítására vonatkozó gondolatát már kifejtette.

Népoktatás (1915, 2. sz.). *Dreisziger F.* (A háború és a tanterv) a nemzet életébe vágó kötelességnek mondja, hogy a háború idejére, meg az utána következő néhány évre a tanterven változtatásokat tegyünk, a háború okainak, természetének, céljának, nagy áldozatainak megismerése és megértése érdekében. A rendes anyag bizonyos részei így megrövidülnek, egyesek ki is maradnak. Ebben a helyi körülmények az irányadók, azzal a korlátozással, hogy a nemzeti kultúra egyetlen lényeges részének sem szabad csorbát szenvednie. A tanítótestületektől várja a megfelelő megállapodásokat; maga is ad útbaigazítást.

Néptanítók Lapja (1915, 1—10. sz.). *Kemény F.* összefoglalja a mult év legfőbb, pedagógiai jelenségeit. Több cikk ismerteti egyes tanítók háborús élményeit, tanulóknak a háborúról való gondolatait, egyes iskolák zaklatott életét. A vezércikkek a multkor jelzett irányban igyekeznek gondolatokat kelteni. *Pogány Frigyes* részletesen ismerteti Buday Lászlónak népünk műveltségét tárgyaló akadémiai székfoglalóját.

Orsz. Középiszk. Tanáregy. Közlöny (1914/5., 6. sz.). *Schneller I.* a középiszkolai reformtól azt kívánja, hogy szüntesse meg a k. i.-ra nehezedő tehetetlenség átkát s olyan alakulást létesítsen, amely a művelt nemzetek iskoláinak fejlődésével nem ellenkezik, a multunkban érvényesült nemzeti szellemmel pedig megegyezik. A porosz reform lényege az volt, hogy fenntartotta a klasszikus gimn.-ot, de lemondott ennek egyeduralmáról s többféle útát nyitva az általános műveltség felé, megszüntette a megmerevítő uniformist. Az osztrák k. i. szintén a többféle alakulás lehetősége következtében a belső fejlődés útján van, tekintettel tud lenni az egyes vidékek lakosságának sajátos szükségleteire. A mi k. i.-ink ügye éppen ellenkező irányban halad: nem tudunk megszabadulni az egységes k. i. gondolatától, melytől a nyugati államok elvszerűen elfordulnak. Ebből következik a k. i. feladatának pusztán az általános műveltség nyújtására való korlátozása és a követelmények csökkentése, amiről a legutóbbi miniszteri nyilatkozat tanuskodik (1914 május 5.).

Schul- und Kirchenbote, 1914. Az erdélyi szász tanítók lapja mult évi folyamának változatos a tartalma. Az egyesületi, egyházi és iskolai életökből való híradáson kívül mindenik számban találunk könyvismertetést, néha költeményeket. A cikkek között nagy számmal van németországi lapokból átvett közlemény. *K. H. Hiemesch* (a szerk.) kimutatja, hogy a